

KANT · SESSIÓ 49

Imperatiu categòric i universalització

REFERÈNCIES DE LA SESSIÓ

Pàgines de teoria de la sessió: pp. 121-128 del Dossier Resum.

Font primària utilitzada: p. 116,117,117 del Dossier Resum.

Correspondència: DIRECTA - la font es troba fora del tram teòric de la sessió.

FONT PRIMÀRIA

Immanuel Kant, Fonamentació de la metafísica dels costums Fragment 1 · Dossier Resum, p. 116 (numeració interna) [26] [Enunciació general de l'imperatiu categòric (del qual poden derivar-se tots els imperatius del deure): formulació I i II] Així doncs, l'imperatiu categòric és únic i, sens dubte, és aquest: obra només segons aquella màxima per la qual puguis voler que al mateix esdevingui una llei universal. Ara, si a partir d'aquest únic imperatiu poden ser deduïts —com del seu principi— tots els imperatius del deure, fins i tot quan deixem sense decidir si allò que s'anomena deure potser no és un concepte buit, almenys podrem mostrar el que pensem amb això i el que vol dir aquest concepte del deure. Com que la universalitat de la llei per la qual tenen lloc els efectes constitueix allò que pròpiament s'anomena natura en el seu sentit més ampli (segons la forma), és a dir, l'existència de les coses en la mesura que està determinada per lleis universals, llavors l'imperatiu universal del deure podria formular-se també així: obra com si la màxima de la teva acció pogués esdevenir per la teva voluntat una llei universal de la natura. Ara enumerarem alguns deures segons la usual divisió d'aquests en deures vers nosaltres mateixos i deures vers altres homes, en deures perfectes i imperfectes. Fragment 2 · Dossier Resum, p. 117 (numeració interna) [27] [Exemple de deures vers nosaltres mateixos. S'analitza un cas (el suïcidi) per comprovar si la màxima que guia l'acció s'ajusta a l'imperatiu categòric] 1) Algú que per una sèrie desgràcies queda sumit en la desesperació i avorreix la vida encara té prou raó per preguntar-se a si mateix si potser no és contrari al deure vers ell mateix llevar-se la vida. Que comprovi Si la màxima proposada per a la seva acció pot esdevenir una llei universal de la natura. La seva màxima és aquesta: D'acord amb l'egoisme, adopto el principi d'escurçar-me la vida quan aquesta, a llarg termini, m'ofereixi més desgràcies que no pas plaers. La qüestió és si aquest principi de l'egoisme podria arribar a ser una llei universal de la natura. Aviat s'adverteix que una natura la llei de la qual fos destruir la pròpia vida per aquesta mateixa sensació el destí de la qual és impulsar el foment de la vida es contradiria a si mateixa i no podria subsistir com a natura, per la qual cosa aquella màxima no pot tenir lloc com a llei universal de la natura i, per consegüent, contradiu completament el principi suprem de qualsevol deure. Fragment 3 · Dossier Resum, p. 117 (numeració interna) [28] [Exemple de deures vers altres homes. S'analitza un cas (retornar uns diners restats) per comprovar si la màxima que guia l'acció s'ajusta a l'imperatiu categòric] 2) Un altre es veu obligat per la necessitat a demanar diners en préstec. Sap que no podrà pagar, però també sap que no se li prestarà res Si no promet solemnement retornar-ho en un termini determinat. Té ganes de fer una promesa semblant, però encara té prou consciència (moral) com per preguntar-se: No és lícit i contrari al deure posar remei així a la indigència? Si suposéssim que, amb tot, decideix fer-ho, la màxima de la seva acció seria aquesta: Quan consideri que la ballo magra, demanaré diners a crèdit i prometre retornar-los, encara que sàpiga que això mai no passarà. Aquest principi de l'egoisme o de la pròpia conveniència potser pot conciliar-se amb el

benestar futur, però ara la qüestió és aquesta: Això és justa Transformo, per tant, la pretensió de l'egoisme en una llei universal i reformulo així la pregunta: Què passaria si la meua màxima esdevingués una llei universal? De seguida adverteixo que mai no podria valer com a llei universal de la natura ni concordar amb si mateixa, sinó que s'hauria de contradir necessàriament, ja que la universalitat d'una llei segons la qual qui cregui ballar-la magra pogués prometre el que se li ocorri amb el disseny de no complir-ho faria impossible la mateixa promesa i el fi que es pogués obtenir amb aquesta, ja que ningú no creuria el que se li promet, sinó que tothom es riuria d'aquesta declaració en considerar-la com un engany.

GUIA DE LECTURA DE LA SESSIÓ

1. Identifica el problema filosòfic concret que planteja el fragment.

2. Formula la tesi o idea central amb les teves paraules.
3. Explica els conceptes del fragment que coincideixen amb el contingut de la sessió.
4. Relaciona el fragment amb el conjunt de la filosofia de l'autor sense limitar-te a resumir-lo.